tas gabalėlis vytinės antkaklės kūginiais galais ir peiliukas.

Pagal įkapes šie abu pailgi pilkapiai skirtini VIII-IX a. Kiti pilkapyno P dalyje tyrinėti pilkapiai tiek laidosena, tiek įkapėmis neišsiskyrė, visi datuotini VIII-IX a.

Pranas Kulikauskas, Aleksejus Luchtanas

RUDESOS (MOLĖTŲ RAJ.) PILKAPIŲ TYRINĖJIMAI 1978 METAIS

Rudesos pilkapiai yra apie 6,5 km į PR nuo Molėtų ir apie 0,5 km į ŠV nuo Rudesos kaimo. Pilkapynas yra retame pušyne Š Rudesos ežero pakrantėje, abiejose pusėse miško keliuko, jungiančio Rudesos kaimą su Molėtų-Pabradės plentu. Atstumas tarp kraštinių pilkapių apie 1,2 km. Pilkapyną sudaro 38 pilkapiai, iš kurių 2 beveik sunaikinti. Pilkapiai nevienodo dydžio ir išsidėstę tarsi 4 grupėmis. R ir ŠR pilkapyno dalyje 2 grupės po 7 pilkapius. Šių pilkapių sampilai žemi (0,4-0,6 m), suplokštėję, apjuosti stambių akmenų vainikais. Pilkapyno centrinėje dalyje 18 pilkapių grupė. Čia pilkapiai aukštesni (0,8-1,5 m), 9-11 m skersmens, be akmenų vainikų, su nedideliais grioveliais papėdėje. Apie 950-1000 m į V yra dar viena labai kompaktiška 4 pilkapių grupelė. Pilkapiai iki 2 m aukščio ir 10-11 m skersmens, apjuosti grioveliais. Ši grupelė gali būti traktuojama kaip atskiras pilkapynas. Pilkapius 1978 m. aptiko MMT žvalgomoji archeologinė ekspedicija.

1978 m. VVU ištyrė 3 apardytus pilkapius R ir ŠR pil-

kapyno dalyje.

Pilkapis Nr. 1 buvo PR pilkapyno pakraštyje. Pilkapio sampilas - iš smėlio, jo aukštis apie 0,5 m, skersmuo 8-9 m. Vainiko akmenys buvo stambūs (55x40x55; 40x28x36 cm ir pan.), jie sudarė 7 m skersmens ratą, supusį pilkapio sampilą. Po sampilu 55-60 cm gylyje buvo atidengtas senasis žemės paviršius, kuriame matėsi pavieniai degėsiai. 130 cm gylyje pilkapio centre išryškėjo apardytos keturkampės, kiek suapvalintais galais 265 cm ilgio ir 130 cm pločio kapo duobės kontūrai. 145-150 cm gylyje atidengti apardyti griaučiai. Mirusysis buvo paguldytas aukštielninkas, sukryžiuotomis kojomis, galva į V. Apie 20 cm aukščiau griaučių gulėjo 2 žalvarinės vielos fragmentai bei 2 lipdyto, lygiu paviršiumi briauninės formos puodelio šukės. Dešinėje mirusiojo krūtinės pusėje buvo geležinė ovalinė sagtelė, o prie kairės kojos šlaunikaulio - 19 cm ilgio peilis.

Analogiškas pilkapis Nr. 3(2), esantis apie 30 m į ŠR nuo pilkapio Nr. 1. Aptikti po pilkapio sampilu 110-120 cm gylyje griaučiai taip pat apardyti. Atrodo, kad mirusysis buvo palaidotas galv[illegible] V. Iš įkapių minėtinas žalvarinis įvijinis žiedas ir cilindrėlis bei geležinės ylos dalis. Pilkapio sampile ir prie griaučių buvo rastos smulkios grublėto puodo šukės bei sudegintų kaulų - suardyto sudeginto žmogaus kapo liekanos.

Pilkapis Nr. 2(11) buvo ŠR pilkapyno dalyje. Pilkapio sampilas - iš smėlio, apie 1 m aukščio ir 9 m skersmens. Jo akmenų vainikas buvo iš vidutinio dydžio (37x19x20, 15x15x13 cm ir pan.) akmenų, sudėtų grupėmis po 3-4. Pil-

kapio Š dalyje sampile 45 cm gylyje aptiktas sudeginto žmogaus kapas. 10 cm storio kauliukų sluoksnis buvo 60x40 cm dydžio duobėje. Įkapes sudarė 14 cm ilgio peiliukas, geležinė diržo sagtelė bei žalvarinė grandelė. Centrinėje dalyje duobėje po sampilu aptikti žmogaus griaučiai. Mirusioji buvo palaidota galva į V, griaučiai išliko labai blogai. Įkapės neturtingos - geležinė diržo sagtis ir peiliukas.

Rudesos pilkapiai įdomūs tuo, kad leidžia atsekti vykusį V a. perėjimą prie mirusiųjų deginimo papročio. Sprendžiant iš negausių įkapių ir laidosenos, ištirtus nedegintų mirusiųjų kapus reikėtų datuoti IV a. pabaiga - V a., o sudegintų kapai greičiausiai priklauso VI a.

Ona Kuncienė

SKUBĖTŲ (ŠALČININKŲ RAJ.) PILKAPIŲ TYRINĖJIMAI 1979 METAIS

45 km į P nuo Vilniaus ir 3 km nuo Šalčininkėlių į PV abipus kelio Šalčininkėliai-Skubėtai apie 1 km į R nuo Visinčios upelio ir Skubėtų kaimo yra pilkapynas. Vietiniai gyventojai jį vadina prancūzkapiais. Čia išliko 42 pilkapiai, kurie sudaro dvi grupes. Viena jų yra arčiau minėtojo kelio. Šios grupės pilkapių sampilai didesni ir aukštesni. Antroji - prie miško keliuko, vedančio į Čiaukšlių kaimą. Pastarosios grupės pilkapių sampilai yra žemesni, labiau suplokštėję. Pilkapyną iš PV supa ilgas žemas supiltas ar natūralus pylimas.

Pilkapių sampilai yra suploto pusrutulio formos, jų